

การวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง (Root Cause Analysis; RCA)

เลขที่ความเสี่ยง สถานการณ์สมมติ หน่วยงาน รพสต. ในเครือข่ายโรงพยาบาลอุตรดิตถ์

วันที่เกิดเหตุการณ์ 1 สิงหาคม 2566 วันที่ทบทวน 9 สิงหาคม 2566

เรื่อง ความคลาดเคลื่อนทางยาจากยาที่มีชื่อพ้องมอคล้าย (LASA) ระหว่างยา Atorvastatin และ Omeprazole

ระดับความรุนแรงด้านคลินิก / ข้อร้องเรียนฯ ระดับ ความเสี่ยง F

ระดับความรุนแรง ด้านไม่ใช่คลินิก 1 2 3 4 5

ร่วมวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของปัญหา โดย

RCA หน่วยงาน RCA ระหว่างหน่วยงาน RCA โดยคณะกรรมการ ระบุ.....

ผู้ร่วมวิเคราะห์

1. เกสัชกร	หน่วยงาน เกสัชกรรมโรงพยาบาลอุตรดิตถ์
2. พยาบาล	หน่วยงาน รพสต. ในเครือข่ายโรงพยาบาลอุตรดิตถ์
3. เจ้าพนักงานเภสัชกรรม	หน่วยงาน รพสต. ในเครือข่ายโรงพยาบาลอุตรดิตถ์
4. นิสิตเภสัช	หน่วยงาน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1. Story: บอกล่า & Timeline: ลำดับเหตุการณ์ตามเวลา กิจกรรม

เหตุการณ์สมมติในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เกิด ณ รพ.สต. แห่งหนึ่ง ผู้ป่วยต้องได้รับยา Omeprazole 20 mg 1x2 po ac ซึ่งติดฉลากบนซองยาถูกต้อง แต่แผงยาที่อยู่ในซองยาเป็นยา Atorvastatin 40 mg ทำให้ผู้ป่วยรับประทานยาผิด โดยทาน Atorvastatin ตลอด 1 เดือน ทำให้ผู้ป่วยมีปวดกล้ามเนื้อที่ต้นขา มีปัสสาวะสีน้ำตาลแดงเหมือนสีโค้ก หลังจากนั้น รพ.สต. ได้เขียนใบส่งต่อการรักษาให้ผู้ป่วยมารพ.ทันที

Lab: CK 10,053 U/L

Dx: Statin induced rhabdomyolysis

2. Potential change (จุดเปลี่ยนที่สำคัญ)/Unsafe act (กิจกรรมที่ทำให้คาดว่าเกิดอุบัติการณ์นั้น)/สาเหตุที่แท้จริง

- 2.1 เป็น LASA drug
- 2.2 การเติมยาที่เบิกมาจากคลัง ณ ห้องยา มีการเติมยาผิดชนิด เนื่องจากยามีลักษณะแผงคล้ายกัน
- 2.3 การรับยาเหลือคืนของผู้ป่วย เนื่องจากยามีลักษณะแผงคล้ายกัน ทำให้อาจคืนยาผิดตะกร้าได้ (คืนยาผิดชนิด)
- 2.4 ตอนจัดยาไม่ได้ดูแผงยาก่อนใส่ซองยา
- 2.5 ตอนการจ่ายยาไม่ได้ดูแผงยาในซองก่อนให้ผู้ป่วย
- 2.6 ไม่มีขั้นตอนการ double check (Re-check, Independent check) ก่อนจ่ายยา

3. Listen to voice of staff ความเห็น/การรับฟังจากผู้ปฏิบัติ-ผู้ร่วมเหตุการณ์

3.1 การรับยาคืนจากผู้ป่วย อาจมีการนำยาคืนใส่ตะกร้าผิดชนิด เนื่องจากแผงคล้ายกัน และไม่ได้มีการตรวจสอบในชั้นตอนคืนยา

3.2 จัดยาใส่ซองโดยไม่หันชื่อยาบนแผงยามาด้านใส ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ

3.3 บางช่วงเวลา โดยเฉพาะ Rush hour หรืออยู่เวรคนเดียว จะนำยาทุกชนิดมาวางใกล้กัน เพื่อความสะดวกเวลาจัด-จ่าย อาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ เช่น แผงยาปนกัน ตะกร้าอยู่ใกล้กันเกินไป

4. Creative Solution สรุปแนวทางแก้ไขที่นำไปใช้

4.1 creative solution ของเหตุการณ์นี้ (Look Alike มองคล้าย : ลักษณะของบรรจุภัณฑ์)

4.1.1 แจ้งเตือน Line group เพื่อให้ทุกคนระวังคู่ยา LASA (ทั้งตอนเบิกยามาใหม่ และเมื่อพบความคลาดเคลื่อนแล้ว)

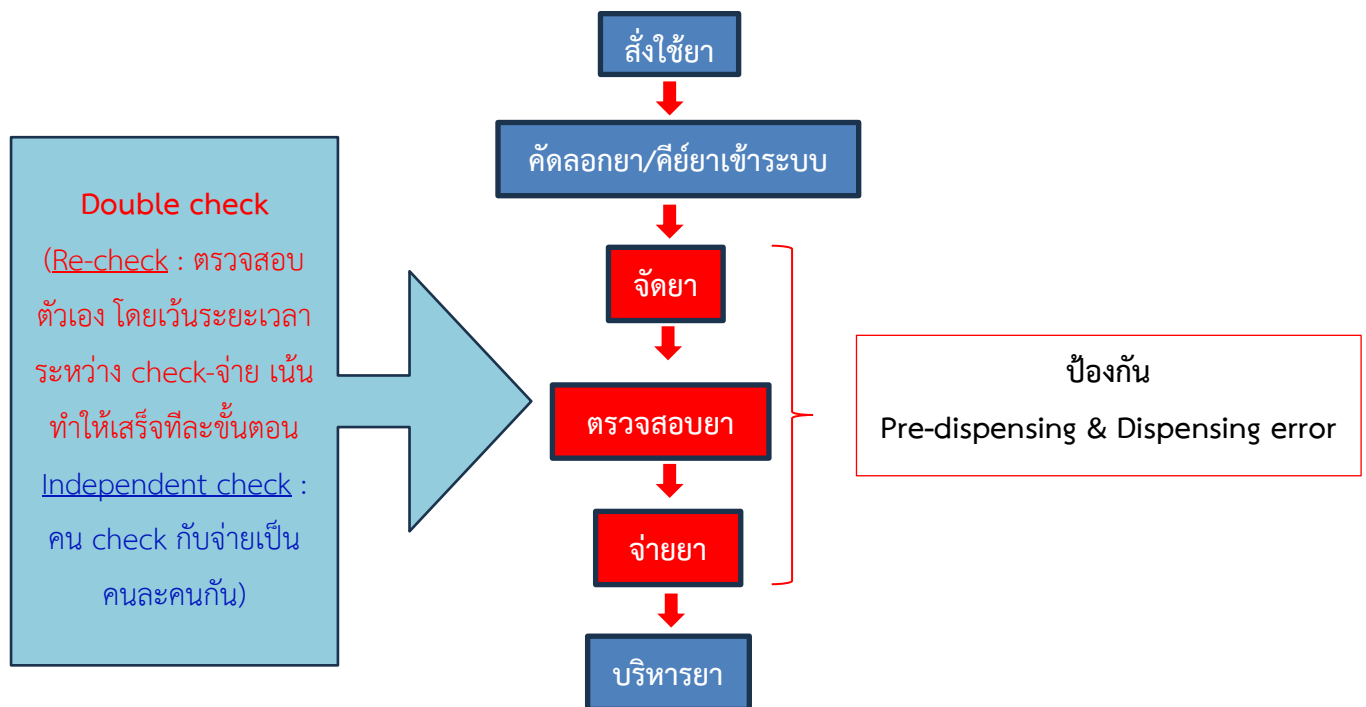
4.1.2 ทำป้ายหรือบอร์ดติดเตือน และแยกกล่องยาให้วางคนละตำแหน่งในยาที่เป็น LASA

4.2.3 กำหนดแนวทางในการจัดยาใส่ซอง โดยจะต้องหันด้านของแผงยาที่มีชื่อยาออกไปในด้านที่ไม่มีฉลากยาติดอยู่หรือด้านใส

4.1.4 กรณีรับยาคืนจากผู้ป่วยที่ไม่เต็มกล่อง ให้นำยาออกจากกล่องก่อนเติมเข้า stock เพื่อป้องกันการมียาชนิดอื่นปนอยู่ในกล่องยาที่เปิดแล้ว

4.1.5 มีการตรวจสอบซ้ำ (Double check) ในขั้นตอนการจัดเก็บยา/คืนยา โดยเฉพาะคู่ยา LASA

4.1.6 เพิ่มขั้นตอนการ double check (Re-check, Independent check) ก่อนจ่ายยา

แผนผังแสดงขั้นตอนลำดับการส่งมอบยาให้กับผู้ป่วย

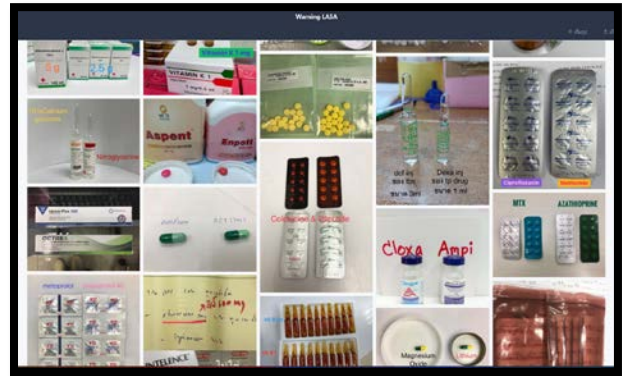
4.2 แนวทางเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจาก LASA drug กรณีอื่นๆ นอกจากกรณีศึกษาครั้งนี้

4.2.1 ระบุความแตกต่างของชื่อยาให้ชัดเจน โดยการใช้อักษรที่สูงกว่าปกติ (Tall Man letters) เช่น chlorpro-MA-ZINE, chlorpro-PA-MIDE , HCTZ (Hydorchlorothiazide), hydro-Xy-zine แก้ว แก้ว, Hydra-la-zine 10 mg เป็นต้น

4.2.2 เขียนการวินิจฉัยโรค/Underling disease (UD) บนใบสั่งยา และสั่งยาด้วยชื่อสามัญ ระบุความแรง

แจ้งเตือน ยา LASA

- Stock ยา
- บอร์ด
- Line group

การจัดยาใส่ซองโดยหัน
ด้านแผงให้ถูกต้อง

จัดวางตำแหน่งต่างกัน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)	เป้าหมาย	การติดตามผลลัพธ์			ผลการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
		สิงหาคม 66	กันยายน 66	ตุลาคม 66		
5.1 ด้านกระบวนการ (Creative Solution) 5.1.1 มีการแข่งขัน เช่น ในกลุ่มไลน์, ป้ายแจ้งเตือนLASAบนกล่อง, บอร์ดแจ้งเตือน 5.1.2 วางยาคู่ LASA แยกกัน 5.1.3 จัดยาให้ถูกต้อง โดยหันด้านของแผงยาที่มีชื่อยาไปทางด้านใส 5.1.4 จำนวนการคืนยาผิดชนิด	มีการจัดทำ มีการจัดทำ 80% 0 ครั้ง					
5.2 ด้านผลลัพธ์ อุบัติการณ์ความคลาดเคลื่อนคู่ Atorvastatin-Omeprazole 5.2.1 Pre-dispensing error 5.2.2 Dispensing error	0 ครั้ง 0 ครั้ง					

หมายเหตุ

1. ตัวชี้วัด (KPI) ควรเป็นลักษณะเชิงคุณภาพที่แสดงให้เห็นถึง “กระบวนการ และการแก้ไขเชิงระบบ”
2. ผลดำเนินงาน “close” หมายถึง ติดตามทุกเดือนครบ 3 เดือนแล้วไม่พบอุบัติการณ์นั้นๆ แล้ว ส่วน “active” หมายถึง ยังพบอุบัติการณ์นั้นๆ ควรติดตามต่อ

การแบ่งระดับความรุนแรงและการจัดกลุ่มความเสี่ยง

ระดับความรุนแรงทางคลินิกแบ่งเป็น 9 ระดับ

ระดับ	ผลกระทบ	การจัดกลุ่ม
A	ไม่มีอุบัติการณ์เกิดขึ้น แต่มีโอกาสทำให้เกิดอุบัติการณ์ขึ้นได้	Near miss
B	เกิดความคลาดเคลื่อนขึ้น แต่ยังไม่ถึงผู้ป่วย	
C	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย แต่ไม่ทำให้ผู้ป่วยเกิดอันตราย	Low Risk
D	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย ส่งผลให้มีการเฝ้าระวัง เพื่อให้มั่นใจว่าไม่เกิดอันตรายกับผู้ป่วย	
E	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย มีผลทำให้ต้องรับการรักษาเพิ่มขึ้น	Moderate
F	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย มีผลทำให้ต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล	Risk
G	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย มีผลทำให้เกิดความพิการอย่างถาวร	High Risk
H	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย มีผลทำให้ต้องปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ	
I	เกิดความคลาดเคลื่อนกับผู้ป่วย มีผลทำให้เสียชีวิต	